

Harbeth Monitor 30.1

An Unexpected Pleasure

Harbeth Monitor 30.1

*Eigenlijk was het de bedoeling geweest om de luistersessie van de **Tiger Paw Khan** na de lunch door te laten lopen in een luistersessie met de nieuwe Harbeth Monitor 30.1 in de hoofdrol. Maar zoals gewoonlijk was er weer flink wat bij te praten voor ik me terugtrok in de luisterruimte en het werd al snel duidelijk dat het plannen van twee sessies op een dag ook wel een beetje optimistisch was. Maar dat maakt niet uit, het beoordelend samenzijn met de bovenplaat voor de Linn LP12 werd gewoon wat langer en er werd een nieuwe datum geprikt voor de luistersessie met de Harbeth. Toen ik een week later opnieuw de luisterruimte binnenliep bleek dat de set waar ik mee zou gaan luisteren wel eens de mooiste zou kunnen zijn waar ik in lange tijd naar geluisterd had. Want om er zeker van te zijn dat ook het laatste spoortje resolutie en muzikaliteit uit de Harbeth monitoren zou stromen waren ze aangesloten op een complete Spectral Audio set, bestaande uit de DMC-30 SS Series 2 voorversterker, de DMA-260 stereo eindversterker en de SDR-4000 SL, wat volgens Arthur en Kees Jan de mooiste cd-speler is die ze ooit gehoord hebben. Wat een rotbaan heb ik soms toch...*

Oertraditioneel Engels

Harbeth is zo'n naam die bij de meeste muzikliefhebbers en audiofielen niet bepaald *top-of-mind* is als het om vooruitstrevende techniek gaat. Het zat in mijn geheugen als zo'n oertraditioneel Engels merk dat een beetje warm klinkende luidsprekers maakt waarmee je naar muziek van Britten en Elgar luistert maar waar je niet echt mee 'vooruit' kunt als je van pop en rock houdt. Ja mensen, ook ik heb vooroordelen, maar die zijn er om weggenomen te worden, nietwaar? Ik had me dus van tevoren even ingelezen. De monitor 30.1 waar ik naar ging luisteren bleek de nieuwste incarnatie te zijn van een model dat al sinds 1997 op de markt was. Dat is dus 15 jaar... Kijk, daar hou ik dus van. Een merk dat een luidspreker op de markt brengt die zó lang muzikliefhebbers aan zich weet te binden is óf verschrikkelijk eigenwijs óf heel erg goed, of een combinatie van beide. Natuurlijk bleek het dat laatste te zijn...

Een ijzersterke reputatie

De Monitor 30 heeft in zijn lange bestaan een ijzersterke reputatie opgebouwd onder muzikliefhebbers. Op diverse gebruikersforums van vooral Britse elektronikamerken wordt er met liefde over gesproken, en ook mijn gastheer Jan Verlegh steekt zijn affectie voor het merk niet onder stoelen of banken. Hij legt me kort uit wat er bijzonder is aan dit nieuwe model. Als eerste is dat de nieuwe Radial2™ woofer/middentoner die door Harbeth zelf is ontwikkeld. Deze luidspreker wordt niet ingekocht maar in eigen huis vervaardigd, en het is een van de meest bijzondere luidsprekerunits op de markt. De conus van de Radial2™ wordt namelijk niet gestanst, zoals veel andere units, maar gegoten. Dat is een tijdrovend proces dat onder extreem nauwe toleranties plaatsvindt. Om gewicht te besparen zonder dat de stijfheid van de conus er onder lijdt zitten er holle glasvezels in het kunststof verwerkt. De Radial2™ is daarmee qua fabricage waarschijnlijk de duurste luidsprekerunit in de business. De naar Harbeth-specificaties gebouwde SEAS Tweeter heeft ook een technische make-over gehad en de filters werden door Harbeth eigenaar Alan Shaw opnieuw ontworpen. Daarvoor gebruikte hij niet alleen de nieuwste en meest verfijnde simulatiesoftware, maar ook zijn jarenlange ervaring. Alle componenten worden binnen tienenden van procenten gematched, zodat de twee luidsprekers die samen een paar vormen klankmatig ook echt bij elkaar horen en daardoor een zeer precies stereobeeld weer kunnen geven.

Met open mond...

Tot zover de feiten, nu snel over naar de emotie. Fast Forward één week: tijd om te *luisteren*. Als ik had geweten dat de Spectral combinatie er stond had ik meer cd's uit eigen collectie meegenomen, maar gelukkig hebben de mannen van art's Excellence en ondergetekende op flink wat vlakken een overlappende smaak. In het stapeltje albums dat op de salontafel in de luisterruimte ligt vind ik tot mijn genoegen twee cd's die ik thuis ook vaak draai.

Ik besluit te beginnen met het wonderschone *Insides* van Jon Hopkins uit 2008. Deze elektronische muziek bevat eigenlijk alles wat je kunt gebruiken om een luidspreker eens goed aan de tand te voelen. Ruimtelijkheid, dynamiek, diep laag, veel laagjes met allerlei kleine geluidjes, een mix van elektronische en akoestische instrumenten en vooral wagonladingen emotie. Alleen al het eerste nummer, *The Wider Sun*, dat

begint met een melancholiek melodietje op een cello, is goed voor vochtige ooghoeken. De akoestische instrumenten klinken warm en met veel hout van de klankkast, maar ook het elektronische engelenkoor dat ergens halverwege de track opeens uit het niets verschijnt is zeer geloofwaardig. Het is, als ik mijn ogen dicht doe, onmogelijk om de luidsprekers aan te wijzen. De set - en dus niet in de laatste plaats de Harbeth Monitor 30.1 - projecteert het geluid als een grote, driedimensionale film voor me. Wat me ook opvalt is dat de klankkleur veel neutraler is dan ik had verwacht. Dat blijkt in *Vessel*, de volgende track. Na een intro van dik een minuut, dat aansluit op het vorige nummer, spat de dromerige sfeer opeens uiteen door een gortdroge drum en een diepe elektronische bastoon die als een mokerslag binnenkomen. De luidspreker geeft geen krimp, ook op redelijk hoog volume blijft de weergave strak en schoon. Verderop in het nummer vliegt de elektronische percussie van links naar rechts door het geluidsbeeld en ik voel de neiging om te bukken als de knerpende basloopjes uit een boos grommende synthesizer mijn kant op vliegen. Dat komt redelijk onverwacht en ik merk dat ik met open mond zit te luisteren. Ook als in het volgende nummer de elektronica echt volledig ontspoord blijft het geluidsbeeld in al zijn omvang en impact fier overeind, al fluistert een heel klein stemmetje nu wel in mijn oor dat het allerlaagste octaaf niet echt voelbaar wordt weergegeven.

Dat is overigens niets om je als luidspreker voor te schamen, en zeker niet als je maar zo groot bent als de Harbeth Monitor 30.1. De makers van dit muzikale kleinood hebben echt het onderste uit de kan weten te halen van wat zo'n behuizing binnen de grenzen van de natuurwetten aan laag kan produceren. Het laag dat er wel uit komt is diep en muzikaal, soepel en gedefinieerd. Dat ik daar als gecertificeerd laag-fetisjist zeer goed mee kan leven blijkt uit het feit dat mijn lichaam op wonderbaarlijke wijze dienst weigert als ik wil opstaan om een andere cd op te zetten. Het is alsof mijn hersenen tegen me zeggen: "Nee vriend, jij gaat dit album fijn helemaal uitluisteren..." Ik verbaas me daar maar niet over, de tweede helft van het album vind ik zo mogelijk nog mooier, dus ik staak mijn verzet...

Harbeth en Klassiek

Er is weliswaar geen Britten of Elgar voorhanden (hoewel ik er inmiddels van overtuigd ben dat hun muziek prachtig zal klinken op een Harbeth luidspreker) maar klassiek moet natuurlijk toch gedraaid worden. Ik kies daarvoor iets met met vocalen. Het Ricercar Consort onder leiding van Philippe Pierlot begeleidt een zeer klein koor (dat feitelijk bestaat uit vier solisten) bij de barokke cantanten-cyclus Actus Tragicus van Johann Sebastian Bach (Mirare-002). De liederen behoren tot de oudste cantates die Bach schreef en ze zijn daarom net iets minder 'mathematisch' dan zijn latere werk, wat ik wel lekker vind eigenlijk. De uitvoering op deze cd is vlekkeloos. Het ensemble gebruikt authentieke instrumenten en die hebben de juiste, iets doffere glans die ze horen te hebben. De opnamekwaliteit is fantastisch. Met de set die ik nu beluister is het met de ogen dicht niet moeilijk voor te stellen dat ik op een paar meter van de vocalisten in een kerk zit te luisteren, het orkest daar in een halve cirkel achter, en nog verder op de achtergrond het niet al te grote orgel dat eerder invult dan prominent aanwezig is. De verschillende stemmen van de solisten zijn, ook als ze door elkaar zingen, zeer goed van elkaar te onderscheiden omdat ze allemaal hun eigen klankkleur behouden als ze door de Harbeth Monitor 30.1 worden weergegeven. Een zeer heuglijk feit, want veel luidsprekers maken hier al snel een brij van die plat en saai klinkt. Nu 'zie' ik als het ware vier mensen van vlees en bloed voor me. De stemmen van sopraan Katherine Fuge en counter-tenor Carlos Mena vullen elkaar prachtig aan en Jan Kobow beschikt over een warme,

enigszins lage tenor die heel mooi aansluit op de bas van Stephan Macleod. Heerlijke, rustgevende muziek vind ik het, en zo fraai als nu heb ik hem nog nooit horen klinken.

Het is bijna een cliché, maar na een stuk klassiek van deze kwaliteit moet een jazz-album van gelijke magnitude worden gedraaid. Gelukkig heb ik ook vandaag de audiofiële vinyl-heruitgave van Ben Webster's Soulville bij me, die ik een week eerder ook al gebruikte bij het beluisteren van de Tiger Paw Khan bovenplaat voor de Linn LP12. Opnieuw vallen het realisme en de drive van de weergave via de Monitor 30.1 op. De opname van Soulville is klankmatig eigenlijk helemaal niet zo realistisch. De piano klinkt nogal kaal en de bas is een beetje wollig, maar de saxofoon staat er redelijk naturel op. Daar gaat het nu echter helemaal niet over, weergegeven via de Harbeth geloof ik de muziek gewoon. Het met veel lucht nablazen van de noten door Webster klinkt niet als een kunstje om het 'smooth' te maken, het is gewoon hoe hij speelt. Het samenspel klinkt precies en is perfect van timing. Kleine details worden met dezelfde snelheid weergegeven als de grote bewegingen in de muziek, en als het volume flink naar beneden wordt gedraaid blijft er druk in de weergave zitten.

Onder de streep...

De Harbeth Monitor 30.1 heeft me zeer verrast. Wat een geweldige, muzikale luidspreker is dat... De laatste tijd heb ik nogal intensief en met heel veel plezier geluisterd naar een aantal modellen van Wilson Benesch, een fabrikant die luidsprekerbouw op een totaal andere manier benadert. Dan verwacht je ook wel een beetje dat het geluid volkomen anders is. En dat klopt: ik vond de Harbeth inderdaad vooral *anders* klinken, niet beter of minder goed. Met hun eigen technische benadering heeft Harbeth een luidspreker gemaakt die misschien niet zo opwindend klinkt als een Wilson Benesch en die aan de randen van het frequentiespectrum net iets minder ver doorloopt, maar die tegelijkertijd geen haarbreed toelegt op snelheid, neutraliteit, timing, dynamisch gedrag en *muzikaliteit*. Ook de Monitor 30.1 wist me heel snel te grijpen en diep de muziek in te trekken en dat is het grootste compliment dat ik kan geven. Voor deze luistersessie stond een zeer indrukwekkende installatie opgesteld en een deel van de geluidskwaliteit is daar beslist op terug te voeren. Maar ondanks het feit dat ik in de loop der jaren toch een 'brondenker' ben geworden (ik ben van mening dat de bron de belangrijkste factor is in een geluidsinstallatie) merk ik toch steeds weer hoe veel er fout of juist goed kan gaan bij de keuze van de luidspreker. De bron en versterking bij deze luistersessie waren werkelijk boven alle kritiek verheven, maar die muzikaliteit moet dan ook nog maar even vertaald wor-

den door de luidsprekers. En dat hebben deze bijzondere monitors geweldig gedaan.

Bij de prijs van net geen 3.300,- euro per paar voor de uitvoering in prachtig lichtgekleurd eucalyptus-fineer (hou de [prijslijst](#) in de gaten, de Britse Pond heeft nog wel eens de neiging om duurder te worden de laatste jaren) moet natuurlijk nog een set goede stands worden opgeteld, maar zelfs al zouden die 1000 euro kosten: onder de streep blijft de Monitor 30.1 wat mij betreft een koopje. Voor ik deze luidspreker beluisterde zou ik altijd geroepen hebben dat een monitor op een stand net zoveel plaats inneemt als een full-range vloerstaande luidspreker, en dat die laatste dus de voorkeur geniet. Maar nu weet ik dat niet meer zo zeker. Ik denk zelfs dat oprechte muzikliefhebbers in sommige gevallen net zo goed een monitorluidspreker kunnen kopen om mee naar muziek te luisteren. Een Harbeth Monitor 30.1 bijvoorbeeld, die bij deze mijn meest hartelijke aanbeveling krijgt.

Muziek en informatie

Muziek links op Spotify

[Jon Hopkins - Inside](#)

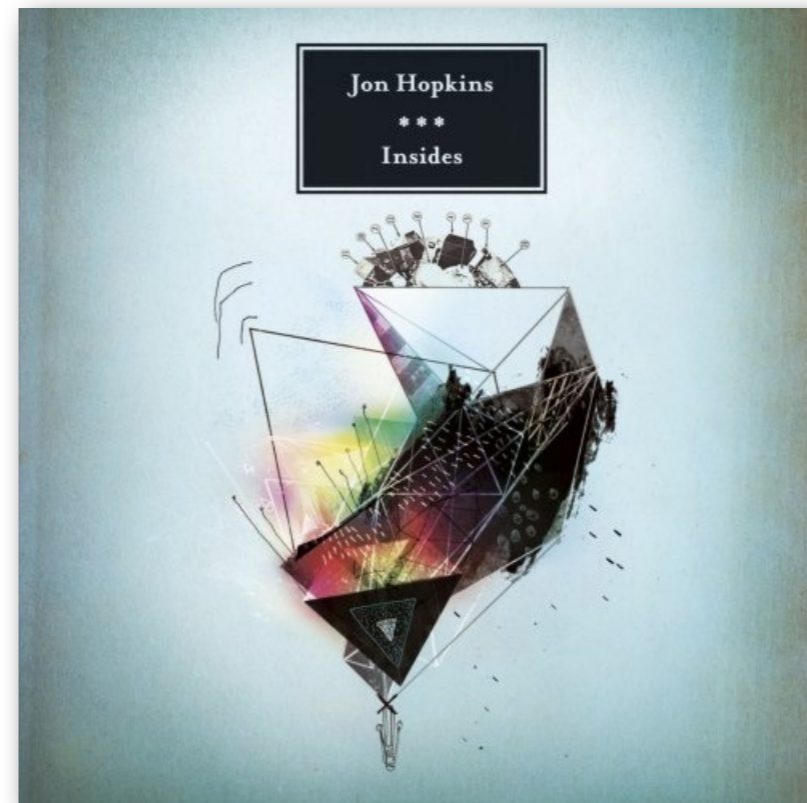
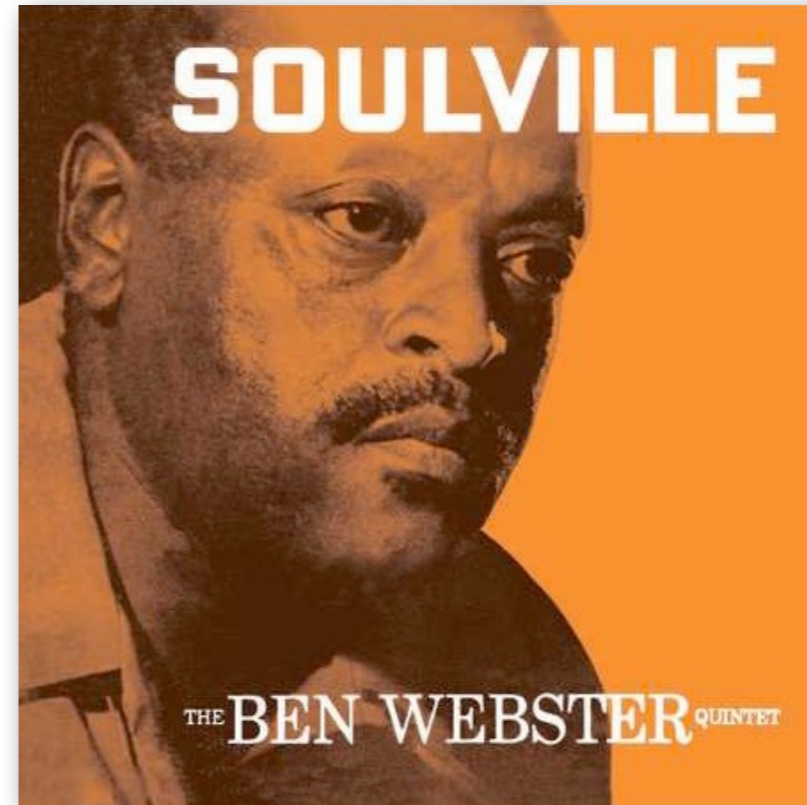
[Ton Koopman - Actus Tragicus \(alternatief\)](#)

[Ben Webster - Soulville](#)

Webwinkel

Voor informatie en prijzen over accessoires, zie onze webwinkel:

[art's Excellence webwinkel](#)

art's | Excellence
we make your music sound better

© 2013 art's Excellence - <http://artsexcellence.nl>

Dit document is eigendom van art's Excellence en mag niet worden gepubliceerd zonder onze toestemming.